

Rusmiddelanalyser som grunnlag for alvorlige sanksjoner

Helsetilsynet har ført tilsyn ved sykehuslaboratorier og behandlingstilbud for rusmiddel- misbrukere, på grunn av bekymring for kvaliteten på rusmiddel- analysene.

Bekymringen skyldtes rapporter fra Folkehelseinstituttet om at rusmiddelanaly- sene ved mange laboratorier ikke var i tråd med Sosial- og helsedirektoratets kvalitets- krav (1,2). Det gjaldt spesielt krav om at positivt analyseresultat skal bekreftes ved ikke-immunologisk metode dersom det skal danne grunnlag for rettslige sanksjoner overfor prøvegiver. Helsemyndighetene var derfor bekymret for at bruk av usikre rus- middelanalyser kunne svekke prøvegive- rens rettssikkerhet.

Statens helsetilsyn gjennomførte der- for tilsyn med utvalgte sykehuslaboratorier og behandlingstilbud. Tilsynet viste at rusmiddelanalysene ble utført forsvarlig og at bruk av prøveresultatene ved behand- lingsinstitusjonene heller ikke avvek fra myndighetskravene (3). Det ble likevel funnet enkelte forbedringsområder.

Et laboratorium fikk merknad fordi kommentarer på prøvesvar på ubekreftede analyser kunne skape usikkerhet om ana- lyseresultatene kunne danne grunnlag for rettslige sanksjoner. En behandlingstil- sjon fikk merknad fordi resultater fra hurtig- tester var brukt som ledd i behandlingen, uten at man hadde tatt tilstrekkelig hensyn til at denne metoden er meget usikker.

Ifølge rundskrivene skal positivt ana- lyseresultat bekreftes ved analyse i ny prøve og med en annen metode (1, 2). Hvis slik analyse ikke er utført, skal det tydelig fremgå at resultatet ikke kan danne grunn- lag for rettslige sanksjoner. Det kan for

eksempel være tap av foreldre retten eller tap av behandlings- eller utdanningstilbud m.m.

Erfaringene fra tilsynene skal brukes til kvalitetsforbedring og til å vurdere hvilke analysemetoder som kan brukes til ulike formål.

Litteratur

1. *Kvalitetsrutiner ved rusmiddeltesting av prøver i medisinsk sammenheng (behandling og diag- nostikk). Rundskriv IS-13/2002. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet, 2002.*
2. *Kvalitetskrav til rutiner for rusmiddeltesting, hvor positivt analyseresultat kan danne grunnlag for iverksetting av alvorlige sanksjoner. Rundskriv IS-14/2002. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet, 2002.*
3. *Oppsummering etter tilsyn med rusmiddeltes- ting ved to sykehuslaboratorier og fire behand- lingsinstitusjoner for rusmiddelmisbrukere. Rapport fra Helsetilsynet 12/2004. Oslo: Statens helsetilsyn, 2004.*

